

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

การสังเคราะห์กฎหมายสิทธิมนุษยชนของประชาชนในท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของภาคี
เครือข่ายใน ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิต

Synthesis of human rights laws of local people With the participation of
network partners in Corum Subdistrict, Phichai District, Uttaradit Province.

ชัยภูมิ ชนะภัย*, วราภรณ์ อุทรัพย์**, วรณี ทองระย้า***, มณชุดา สุพรจักร****

Chaiyaphum Chanapai*, Waraporn U-sub**, Wannee Thongraya***, Monchuda Supornjak****

(Received : November 6, 2023 / Revised : November 29, 2023 / Accepted : December 4, 2023)

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการหาคำตอบเพื่อการจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิต การวิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นเครื่องมือวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ

ในการวิจัยครั้งนี้การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดการจัดการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนและนโยบายของรัฐ การสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ เป็นวิธีดำเนินการวิจัยที่กำหนดให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 30 คนโดยได้คำตอบ เนื้อหาของการจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น มีเนื้อหาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน และเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น ได้กรอร่างการดำเนินการที่สามารถดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

ข้อเสนอของงานวิจัยนี้ แนะนำให้ภาครัฐส่งเสริมสิทธิมนุษยชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม และให้ภาครัฐเร่งให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน

คำสำคัญ : กฎหมายสิทธิมนุษยชน, การมีส่วนร่วม

Abstract

The objective of this research is to seek for answers for creating a local human rights curriculum, find solutions to solve problems, and promote human rights in the local area of Khorum Sub-district, Phichai District, Uttaradit Province The research applied a qualitative research method.

In this research, the problems and situations were analyzed together with concepts, theories, and principles related to human rights, principles of public participation, the notion of decentralization, local government educational management, other concepts related to laws government plans and policies. In-depth interviews based on the specified topics with focus upon the participation in designing and co-designing were conducted with a population of 30 stakeholders for obtaining the answers. It was found that contents of creating a local human rights curriculum should contain general content related to human rights and specific content related to the human rights of the elderly, authority and duties of the agencies and related laws, solutions to solve problems and promote human rights in local areas, and a framework outlines for actions that could be taken to solve the related local problems.

It was recommended that the government sector promote human rights with public participation, and for the government sector to expedite knowledge and understanding for the people on human rights.

Keywords: Human rights, law Participation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1. ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกต่างให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชน โดยองค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2491 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เกิดผลอย่างจริงจังตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ และเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับประเทศสมาชิกที่จะไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในประเทศของตนต่อไป มีสาระสำคัญ คือ สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของประชาชนที่สามารถแสดงออกได้เป็นเสรี เช่น สิทธิปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน สิทธิในการแสดงถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ต่าง ๆ ของประชาชน เช่น สิทธิในการใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนในระดับต่างๆ หรือ การชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนตามหลักสิทธิมนุษยชน ประชาชนมีสิทธิในการประกอบอาชีพที่ตนเองต้องการและไม่ผิดหลักกฎหมายหรือการเลือกผลิตและบริโภคสินค้าได้อย่างอิสระ รวมถึงการได้รับการคุ้มครองจากการบริโภคสินค้าโดยรัฐบาล สิทธิด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยทั่วไปของประชาชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ จารีตประเพณีต่าง ๆ ของประชาชนตามหลักสิทธิมนุษยชน ประชาชนสามารถที่จะเลือกศาสนาหรือความเชื่อใดได้อย่างอิสระและสามารถประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อนั้นได้รวมถึงสิทธิที่จะได้รับการศึกษาจากภาครัฐ

สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมาย สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญต่อประชาชนทุกคนในชาติทั้งในฐานะของโลกที่เจริญแล้ว (World Civilization) หรือโลกที่มีอารยธรรม โดยเกิดจากมนุษย์ที่พยายามวางระบบความคิดเพื่อให้คนทั่วโลกเกิดความตระหนักรู้ค่านึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม ตั้งแต่การยอมรับความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีชาติกำเนิดที่ไม่ต่างกัน และความมีสิทธิในพื้นฐานที่มาจากความชอบธรรมและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีสิทธินั้นตั้งแต่มีชีวิต โดยไม่ใช้เรื่องของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้มีชีวิตที่ดีในสังคมและได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย เพื่อให้ทุกชีวิตมีความเท่าเทียมกันมากที่สุด หรือมีสิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ถูกต้อง หากไม่มีการกำหนดในเรื่องสิทธิมนุษยชนเพื่อให้เป็นข้อตกลงร่วมกันแล้ว จะเป็นการเปิดโอกาสให้คนบางกลุ่ม บางประเภท ฉกฉวยโอกาสเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับตนเองจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น

สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยได้มีการรับรองและคุ้มครองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 4 กล่าวคือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรายละเอียดการคุ้มครองอยู่ในหมวดที่ 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตั้งแต่มาตรา 25 ถึงมาตรา 49 และรัฐธรรมนูญได้จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเพื่อมีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รัฐบาลได้เน้นการสร้างและขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมและลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องมีการใช้ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มข้น โดยได้มีการกระจายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งเคยเป็นพื้นที่กลิกรรมและเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ โดยส่วนใหญ่โครงการของรัฐต่างๆ ดังกล่าว ดำเนินการโดยไม่ได้คำนึงถึงสิทธิของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐก่อนการพิจารณาอนุญาตดำเนินโครงการ จนก่อให้เกิดผลกระทบและสร้างปัญหาต่อประชาชนและชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งปัญหาด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

แย้งชิงทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น หากจะกล่าวถึงความไม่เป็นธรรมหรือความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทยนั้น ซึ่งกระทบต่อสิทธิมนุษยชนตามสาระสำคัญของปณิธานสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คือ ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของการเมือง สิทธิทางการเมือง และขาดมิติของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่ ความไม่เป็นธรรมด้านสังคม โดยเฉพาะความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับคนที่ด้อยโอกาส

จากความสำคัญและปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนชาวไทยจะต้องได้รับการคุ้มครอง ซึ่งในการใช้อำนาจทางปกครองทั้งจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น เมื่อประชาชนถูกระทบสิทธิมนุษยชนแล้วไม่ทราบว่าจะต้องมีการดำเนินการแก้ไขอย่างไร หรือตนเองมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างไร ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องมีการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

ดังนั้นประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ทราบถึงขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายในเรื่องสิทธิมนุษยชน และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกฎหมายที่มีผลกระทบกับชุมชน ในการศึกษาเรื่องปัญหาสิทธิมนุษยชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการศึกษาถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้ทราบถึงปัญหาของประชาชน และชุมชน ในเรื่องสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ ศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เพื่อหาแนวทางในการกำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

2. ความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาการการรับรู้ถึงสิทธิมนุษยชน ที่ประชาชนในท้องถิ่นไม่ทราบถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับ และประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ทราบถึงขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายในเรื่องสิทธิมนุษยชน และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกฎหมายที่มีผลกระทบกับชุมชน ในการศึกษาเรื่องปัญหาสิทธิมนุษยชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการศึกษาเรื่องดังกล่าว จึงเป็นการศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นของประชาชนในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อหาหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนพลเมือง และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาเพื่อที่จะแสวงหาคำตอบดังนี้

1. หลักการ แนวคิด ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาแนวคิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาสิทธิมนุษยชน หลักสูตรการสอน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น โดยมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ

(1) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในการ ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภาครัฐ ความสำคัญของหลักการดังกล่าว คือ ประชาชนในพื้นที่เข้าไปมีส่วนในการจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน หรือได้รับการบริการจากภาครัฐ การศึกษาหลักการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในรูปแบบให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมภาครัฐในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

(2) หลักสิทธิมนุษยชน คือ บทพื้นฐานในการคุ้มครองความเป็นมนุษย์ของทุกคนโดยไม่ว่าจะเป็นเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ภูมิภาค หรือสภาพเศรษฐกิจ ความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว เป็นพื้นฐานที่สร้างความเท่าเทียมและความยุติธรรมในสังคม การรับรู้และเคารพสิทธิมนุษยชนทำให้เราสามารถให้ความเคารพและคุ้มครองความเป็นมนุษย์ของทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกหรือเลือกแยกตามคุณสมบัติหรือตำแหน่งใดๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา หรือความเป็นมนุษย์ในสภาพเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป การศึกษาแนวคิดดังกล่าวมีส่วนสำคัญในสร้างความเท่าเทียม และการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน

(3) แนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ภาครัฐได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่นตนเอง โดยมีกฎหมายในการจัดตั้งให้อำนาจ ความสำคัญของหลักการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชน และมีปัญหาในการใช้อำนาจที่อาจกระทบประเทือนต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชน การศึกษาหลักการดังกล่าวมีส่วนสำคัญ ในเรื่องใช้การอำนาจของรัฐตลอดจนการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

(4) แนวคิดการจัดการศึกษา คือ แนวคิดในการเพื่อให้ประชาชนในทุกช่วงวัย มีโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความพร้อมและความสามารถแต่ละบุคคล ความสำคัญของแนวความคิด กล่าวคือ จะทำให้ทราบถึงแนวความคิดสำคัญและความจำเป็นของการศึกษา การศึกษาแนวความคิดดังกล่าวมีความสำคัญในการใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

2. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในตำบลคอรุม อำเภอพิชัยจังหวัดอุดรดิตถ์

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น มีกฎหมายบังคับใช้และเกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่น ในการใช้อำนาจดังกล่าวย่อมมีการใช้อำนาจที่อาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น จึงเป็นประเด็นสำคัญที่การวิจัยนี้จะได้วิเคราะห์ในบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ ในการจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

3. รูปแบบของหลักสูตรสิทธิมนุษยชน สำหรับประชาชน

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องได้รับการคุ้มครอง ในการที่จะทำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนอันควรได้รับจากภาครัฐนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนก่อน การจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น จะต้องคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของประชาชนในท้องถิ่น และองค์ความรู้ทางกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน การจัดรูปแบบของหลักสูตรโดยการทวนสอบปัญหาที่พบในท้องถิ่น เพื่อนำปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำหลักสูตร

4. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชน การใช้อำนาจของรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการใช้อำนาจในรูปแบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ให้อำนาจท้องถิ่นมีอำนาจบริหารจัดการภายในท้องถิ่นเอง

ดังนั้นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่ราชการส่วนกลางกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นย่อมต้องมีการใช้อำนาจในการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนในท้องถิ่น การวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อการศึกษาเพื่อหารูปแบบของหลักสูตรที่ควรมีเนื้อหาในการเรียนการสอนอย่างไร และแนวทางในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในชุมชน

โจทย์วิจัย

การส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นของประชาชน ในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมีรูปแบบใด

คำถามวิจัย

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนมีอย่างไรบ้าง

- 7

วารสารวิชาการ

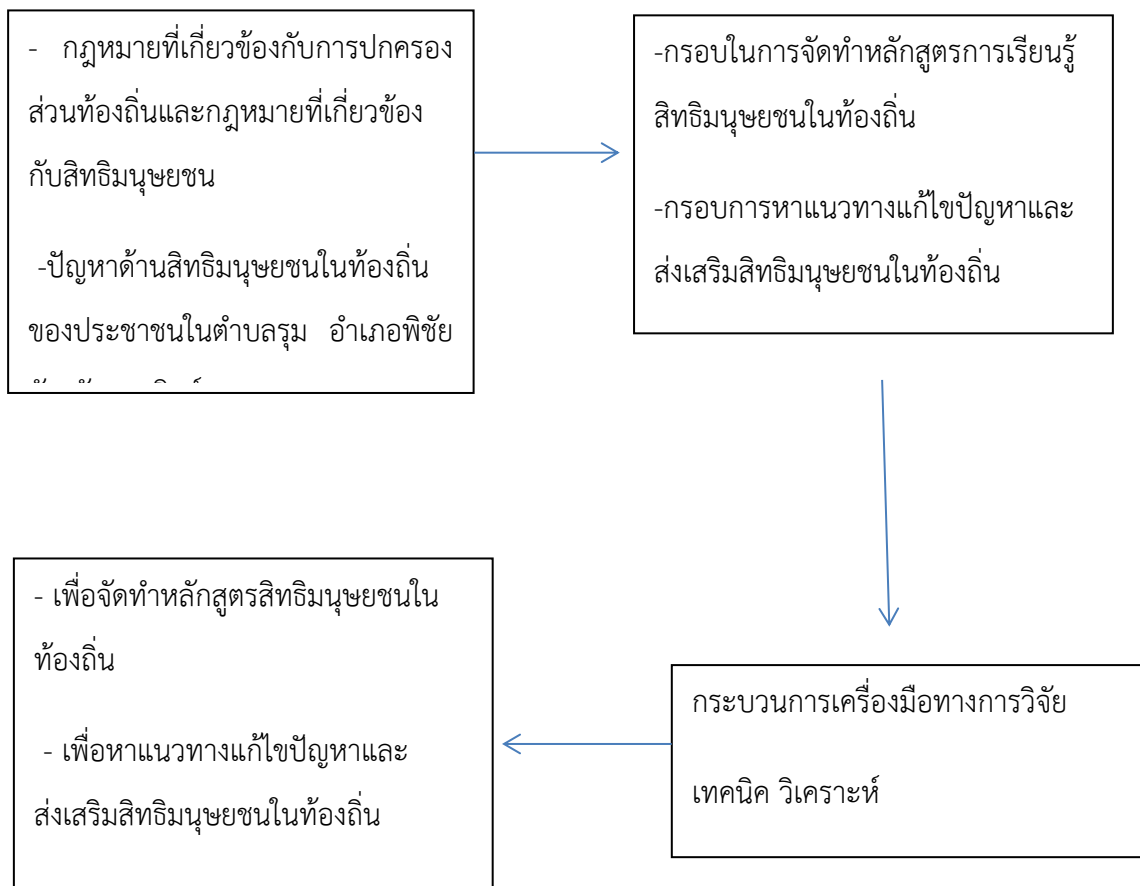
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

กรอบแนวคิดและสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐาน

การมีหลักสูตรการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนมีความรู้และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น จะทำให้ปัญหาการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนลดน้อยลง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดการจัดการศึกษา กฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

แผนยุทธศาสตร์ 20ปีพ.ศ.2561-2580 แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566- 2570) การสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ เป็นวิธีดำเนินการวิจัย แล้วได้นำคำตอบจากการวิจัยทั้งหมดสู่การรับฟังความคิดเห็นประชากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะจากวิจัยนำไปจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น โดยได้คำตอบดังนี้

หลักสูตรสิทธิมนุษยชน

1. เนื้อหาทั่วไป ควรมีเนื้อหาในเรื่องหลักการทั่วไปของสิทธิมนุษยชน ความหมายความสำคัญ และผลกระทบของการละเมิดสิทธิมนุษยชน
2. เนื้อหาที่เฉพาะ ควรมีเนื้อหาทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงวัย ในเนื้อหาส่วนนี้จะต้องเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นของผู้สูงวัย เช่น ความหมาย ความสำคัญ สิทธิของผู้สูงวัย เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องเป็นการให้ความรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายได้รับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้สูงวัย เช่น สิทธิตามรัฐธรรมนูญ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ปัญหาสิทธิมนุษยชนที่มีผลต่อผู้สูงวัย เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องเป็นการให้ความรู้ในส่วนที่เป็นปัญหาที่พบกับผู้สูงวัยในท้องถิ่น เช่น การสาธารณสุข อาชีพ เป็นต้น หน้าที่ของรัฐต่อผู้สูงวัย เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐที่มีต่อผู้สูงวัยว่ามีย่างไรบ้าง หน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับผู้สูงวัย และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย
3. ควรสอดแทรกเนื้อหาส่วนอื่น เช่น สิทธิ หน้าที่ ความเป็นพลเมือง และควรให้ความรู้สอดแทรกสิทธิมนุษยชนกับทุกคน แต่เน้นเนื้อหาที่ผู้สูงวัย
4. แนวทางในการแก้ไขปัญหา ควรจัดทำเป็นหนังสือหรือกับต้นสังกัด หรือนำเสนอปัญหาแก่รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
5. การออกกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนควรเข้าชื่อเสนอเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำเสนอ ชี้แจง เกี่ยวกับการจัดการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสทราบ และถ้าหากเกิดปัญหาจะได้ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหา

แนวทางการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น

1. การที่หน่วยงานของรัฐส่วนกลาง กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ทับซ้อนกัน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้ตามที่กฎหมายกำหนด หรืออาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานของรัฐเกิดขึ้นตามกฎหมายจัดตั้งที่แต่ละหน่วยงานจะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไป ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นตามกฎหมายพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ เมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้อำนาจหน้าที่บางประการอาจทำให้การ การทับซ้อนกันได้ และถ้าไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น อาจทำให้เกิดปัญหาในการทำหน้าที่

2. การออกกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น พบว่ายังไม่มีการออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าว ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการออกกฎหมายซึ่งเรียกว่าข้อบัญญัติท้องถิ่น โดย อาศัยอำนาจจากกฎหมายจัดตั้ง ดังนั้นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึง อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ด้วย การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็น อำนาจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการออกได้เลย หรือประชาชนสามารถร่วมกันลงชื่อเพื่อ เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายได้

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีน้อยมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ ทราบถึงการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายระดับ ซึ่งองค์ กปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากการใช้อำนาจของรัฐ ย่อมเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชน การที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ทราบถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น และสามารถหาทางออกร่วมกันได้

สรุปและอภิปรายผล

ในการสรุปและอภิปรายผลนั้นการวิจัยจะนำเอาคำตอบจากผลของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ มาอภิปราย ผลร่วมกันในเชิงการบูรณาการผลของคำตอบจากการวิจัย มีคำตอบดังนี้

จากปัญหาสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ มีข้อค้นพบคือ ประชาชนที่ อาศัยในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสิทธิมนุษยชน คืออะไร มีความหมาย อย่างไร และมีผลกระทบอย่างไรกับประชาชนในท้องถิ่นบ้าง ประชาชนที่อาศัยในตำบลคอรุม ส่วนใหญ่ไม่ ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาที่พบในพื้นที่ตำบลคอรุม ที่เป็นปัญหาที่สำคัญได้แก่ สิทธิ มนุษยชนของผู้สูงวัยที่ไม่ทราบถึงการคุ้มครอง และการใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ สามารถคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยได้อย่างเต็มที่

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสิทธิมนุษยชน พบว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ เมืองพัทยา พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ได้มีการกระจาย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อำนาจจากส่วนกลางตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้อำนาจในทางบริหารจัดการท้องถิ่นตลอดจนมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ท้องถิ่นนั้น ๆ การใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นได้ และการใช้อำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีการใช้อำนาจที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิมนุษยชน

จากแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566- 2570) เป็นกรอบการใช้อำนาจของรัฐที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทั้งหมดต้องปฏิบัติตามกรอบดังกล่าว จากแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580 แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566- 2570) มีความสำคัญได้มีการวางกรอบที่สำคัญในเรื่องการใช้อำนาจรัฐ และวางกรอบในเรื่องส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยได้สอดแทรกในหมวดหมาย หรือยุทธศาสตร์ตามแผนดังกล่าวทุกเรื่อง จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งจากแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566- 2570) จะต้องใช้อำนาจของรัฐให้การปฏิบัติการสำเร็จลุล่วง อาจทำให้การใช้อำนาจรัฐดังกล่าวกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่การให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยได้นำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ มาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด หลักการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นำวิเคราะห์เพื่อจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และแนวทางการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น โดยจัดทำเป็นกรอบโครงสร้างหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นเพื่อที่จะนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอน และการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับท้องถิ่นในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
2. ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนส่งเสริมประชาชน ในการเสนอกฎหมายท้องถิ่นที่เป็นการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

1. ควรให้จัดโรงเรียนพลเมืองให้มีสถานะเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีการให้วุฒิการศึกษา โดยมีกฎหมายจัดตั้งและให้อำนาจในการบริการ
2. ควรให้ภาครัฐโดยผู้บริหารระดับสูง ดำเนินการสำรวจการทับซ้อนของอำนาจของหน่วยงานส่วนกลาง กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และออกกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเรื่องวิจัยต่อ

เนื่องจากการวิจัยนี้มีมุ่งเน้นให้จัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น และแนวทางการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบในงานวิจัยนี้ จากคำตอบที่ได้รับนั้น การที่จะส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น ให้ได้รับการดูแลจากหน่วยงานของรัฐ จะต้องศึกษาและทำวิจัยในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น
2. ศึกษาการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่น โดยอาจศึกษาในประเด็นน่าสนใจ เช่น สิทธิมนุษยชนด้านสาธารณสุข สิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชนด้านผู้สูงอายุ
3. ศึกษาปัญหาการใช้อำนาจที่ทับซ้อนของหน่วยงานส่วนกลาง กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เอกสารอ้างอิง

กุลพล พลวัน. (2547). สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

จรัญ โฆษณานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป้นจริงทางสังคม.

กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. (2541). หลักนิติธรรม (Rule Of Law). ใน รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปีธรรมศาสตร์อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 3)

กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บรรศักดิ์ อวรรณโณ. (2546). กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ. (2543). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

โสพล จริงจิตร. (2557). สิทธิมนุษยชนสากลนิยมและชนชั้น (บทวาดวยปรัชญาและพัฒนาการสิทธิ

มนุษยชน). กรุงเทพฯ: ชิดชม.